

Скривавлена Бельгія

Еміль Верхарн

Переклад: Микола Терещенко

Вже кілька кращих літ
У радісній напрузі дружній
Зростав свободний рух потужний,
Вселюдський переможний хід.
А війни
Здавались людям тих років
Проклятим злом старої бійні
У буйних хащах мирних квітників.

Був гордий Захід весь під небом вічним
І мислити й творить в єднанні споконвічним,
Немов гінке кружляння зоряних світів.
Щодня чудові обрії вставали,
Мов сяли
Прозріння тих, хто мислив і учив.

Вони повідали повсюди,
Що світ єдиної мети
Хотів би в злагоді дійти,
Що мирно будуть жити люди,
Що право ліпить силу так,
Як сік весною скрізь буяє:
Що правда скрізь перемагає.
Що думка, певніша за кулак;
Що правду вищого гатунку
Відкриє скоро чоловік;
Що вже гряде прекрасний вік,
Коли не буде вже грабунку,
І згода людство оживить.
Так часом електрична мить,
Зіткнувшись з іншою, в ладунку
Здіймає іскру: так і ні
Дають в сполуці світлі дні.

Так мріяли вони у сутінках вечірніх,

В апостольських розмовах мирних,
Пишалися собою й поривом людським,
І дивувались смілим снам своїм.
А через ліс, поля, ліси та води
Європа гуком радісним вітала їх;
Та цей привітний гук на вулицях міських
Тривожив край німецького народу
Вдовж Рейна грізного...
Для них союз країв
Був тільки вигадка, а їх лиш гідні мрії —
Свист лютих нагаїв, і сяєво мечів,
Та лиш гучні страшні воєнні дії.

Тупа розмірна зненависть жила
У них в душі. Трудилися майстерні
Лиш над новим застосуванням зла.
Сухі, уперті та мізерні,
Вони таїли смертних знань плоди страшні.
Стає довірливіш людина в мирні дні,
Вони ж скрізь стежили, молились зраді,
Шпигунили і мовчки стерегли.
А їх мислителі догматику несли,
Несли хвалу насильству й владі.
Кругом слова суворі та похмурі
З їх уст летіли й правдою ставали:
Вони найперш жорстокості навчали
В ім'я премудрості — в грізній прийдешній бурі.
Змагання воль, і вільних дум палання,
Огонь чуття і діл — життя ясного вир —
Вони відкинули. Машинне їх змагання,
Здавалось, загасить хотіло світлий мир.
І ось вони діждалися: підступні та суворі,
В страшній алчбі, що їм за честь була,
Вони палили й жерли. Попіл і зола
Лишилися від міст, будинків і соборів.
Ти — Франція! Ти — Бельгія! Катами
Скривавлені украй, що прийняли удар
Жадливих орд, скажіть нам, як пожар
В ці дні вас обпалив, здійнявшись над полями?

Хоробро бились ви за честь дітей своїх,

За спокій домовин, за мир людей усіх, —
Вони ж шукали жертв серед міських майданів
І стежок польових.

В хатках забутих, між густих туманів,
Де тупотом важким пройшов потік уланів,
Ми бачили ножі у грудях матерів
З залитими кривавим молоком клинками;
Старих дідів, що йшли уздовж шляхів
Похилими скорботними рядами
Над ними ж виритими там ровами,
Чекаючи на страту; юних дів,
Чи підлітків-дівчат — в руках страшної зграї.
Солдати тішились цим бенкетом жахним.
Коли ж тіла дітей були мов рани ті безкраї,
То вирізали їм груди їм.
І всюди з сіл до міст спішили без упину
Нещасні біженці із скарбами в руках;
За ними йшов потік вогню, нещасть, руїни,
І бив на сполох дзвін в зруйнованих містах.
Мов улик перекинутий була уся країна.
Коли ж траплялося знайти в долині
Німецький труп, — в кишенях потайних
Знаходили не тільки кришки,
А й срібні ложки чи браслет, — а між речей отих
Були й відрізані дитячі ніжки.
О, Фландріє, в якій страшній добі
Тобі припало жити, якого-бо трагізму
Була ти свідком! Це ж довелось тобі
Стать жертвою германського садизму!